

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№6(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 368 sahifa,
1-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Milliy xarakter tushunchasining pedagogik va aksiologik talqini.....	10
Usmonova Muattar Bahadirjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'zini o'zi anglashida muloqotning o'rni	14
Yaxshiboyeva Zuhra, Pardayeva Munisa	
Maktabgacha ta'lim tizimida sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy usullari	17
Dilsora Shodmonova	
Педагогические предпосылки развития билингвизма у детей в дошкольных образовательных учреждениях	24
Истамова Нигора Азимжановна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida neyrogimnastika texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari.....	29
Saidova Nigora Olimovna, G'ulomova Shaxnoza Abdusalom qizi	
Jismoniy tarbiya va sport: iqtidorli yoshlarni tanlash, saralash va ularni maqsadli tayyorlashning zamonaviy yo'llari.....	32
Muxamedjanov Shovkat Muxrumovich	
Yoshlar ma'naviy-axloqiy tarbiyasida tarixiy xotira, milliy meros va qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari.....	36
Nomozov Muhammadyusuf Meyliqul o'g'li	
Sport tashkilotlarida rahbarlik qilish va boshqarish.....	40
Artikov Xayrulla Baxtiyarovich	
Formation and Development Stages of Terminology as a Scientific Discipline	44
Lola Mannobova	
Lexicographic Features of Onomastic Units in English and Uzbek Dictionaries	48
Berdiyeva Mashhura Tulqin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining qobiliyat, qiziqish va o'rganish usullarini hisobga olgan pedagogik metodlar va dars rejaları	51
Abdullaeva Gulmira, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi	
Disputning ingliz romanlaridagi pragmatik va lingvokulturologik ko'rinishlari	55
Abdumalikova Diyoraxon Rafiqjon qizi	
O'yin texnologiyalarining aqliy rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalar ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni	59
Abdunazarov Abdumutal Olimovich	
Auditoriyada va auditoriyadan tashqari jarayonda talabalar ijtimoiylashuvini rivojlantirish mexanizmlari	64
Alimova Gulrux Farhod qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda interaktiv o'yin texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	70
Axtamova Mohinur O'tkir qizi	
Oilaviy zo'ravonlikka uchragan ayollarni qo'llab-quvvatlashda mahalla va ijtimoiy xizmatlarning o'rni	74
Dumarova Gulfira Kozimbekovna, To'liqinova Muxlisaxon Jamshid qizi	
O'zbek milliy romanchiligida tarixiy haqiqat va badiiy talqin (Xayriddin Sultonning "Yaldo kechasi" romani misolida)	78
G'aybulloyeva Parvina Samandar qizi	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ faoliyatning ontogeneza shakllanishi	82
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Neuroeducation va Phygital Learning asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv faolligini rivojlantirish metodikasi	87
Hikmatova Yulduz Nuritdinovna	

Autizm spektri buzilgan bolalarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvining nazariy asoslari	91
<i>Shodmanxojiyeva Iroda Ne'matulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda o'yin texnikalarining roli	95
<i>Jamolova Farida Fatillo qizi</i>	
Ta'lim qardosh tillarga yo'naltirilgan mtt direktorining boshqaruv kompetentligini rivojlantirish mexanizmlari (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)	98
<i>Jumagulova Gulziya Madiyarovna</i>	
Oliy ta'limda talabalarning raqamli taqdimot va ommaviy nutq ko'nikmalarini axborot texnologiyalari vositasida takomillashtirish	103
<i>Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'yin texnologiyalari orqali nutq malakalarini rivojlantirish	107
<i>Maqsuda Maxsudovna Murodova</i>	
O'zbek tilida "nur" so'zining ko'chma ma'nolari	113
<i>Maxbuba Axatova</i>	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashda raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	116
<i>Misirova Nodira Tovbayevna, Nosirova Dilfuza Sa'dullayevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida og'zaki nutqini shakllantirishdagi qiyinchiliklar	120
<i>Nabiyeva Xilola Abdulmuratovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari...	123
<i>Niyozova Maftuna Normaxmat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida "Tarbiya" fanini tabiiy fanlar bilan integratsiyalash asosida ekologik tafakkurni shakllantirish.....	126
<i>Norbo'tayeva Iroda Yunusovna</i>	
Suzish vositalari yordamida talabalarning qo'l va oyoq mushaklarini rivojlantirish metodikasi	130
<i>Nosirov Sardor To'lqinjon o'g'li</i>	
Bo'lajak pedagoglarning metakognitiv kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	134
<i>Nosirova Ra'no Xamidovna</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	137
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar nutqida noverbal vositalarning roli.....	142
<i>Qurbanova Surayyo Tuynazar qizi, Maqsudboyeva Dilbar Olimjon qizi</i>	
Texnologiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvning pedagogik zarurati va nazariy asoslari	146
<i>Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich</i>	
O'zbekistonning zamonaviy ta'lim muhitida o'zbek-rus bilingvizmi sharoitida o'quvchilar nutqining psixolingvistik xususiyatlari.....	149
<i>Qurdasheva Bonu Bexzod qizi</i>	
Xorij olimlari tadqiqotlarida prosotsial xulq-atvor namoyon bo'lishining o'rganilishi	153
<i>Rahimova Sarvinoz Odilboy qizi</i>	
Musiqqa fanlarini o'qitishda inquire-based learning texnologiyasidan foydalanish metodlari.....	157
<i>Raximova Dilbar Rizakulovna</i>	
Maktab rahbarining qaror qabul qilish uslubi pedagogik jamoa ijtimoiy faolligini rivojlantirish omili sifatida..	161
<i>Raximova Maryam O'tkir qizi</i>	
Yosh sportchilarda yurak-qon tomir tizimining morfofunksional adaptatsiyasi va sportchi yuragi fenomeni..	173
<i>Alimova Nasiba Adxamovna</i>	
Mintaqaviy iqtisodiyotda turizm klasterlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	179
<i>Kurbonova Kamola Ilxomovna</i>	
Nutq madaniyati va notiqlik san'ati	183
<i>Mamadaliyeva Lola Shailyasovna</i>	
Molekulyar fizikada klasster yondashuvi asosida masalalar yechish samaradorligini oshirish	188
<i>Mirzamuratov Baxodir Fayzullayevich</i>	
Oliy o'quv yurtlari, sport tashkilotlari va sport marketingi tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning zarurati.....	192
<i>Samatov Javlonbek Abdukayumovich</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini texnologiya darslarida turli materialdan amaliy ishlarni tashkil qilish metodikasi	195
<i>Sanakulov Xamrakul Rizakulovich, O'roqova Nigina Botirjon qizi, Xoliqulova Ozoda Shuxratovna</i>	
Modern Teaching Methods in English Language Learning.....	199
<i>Sarvinoz Abdulhakimova</i>	
Erkin Vohidov ijodining o'rganilishi	202
<i>Shahnoza Muhammadiyeva</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida nutqiy faoliyatni rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	205
<i>Shopulatova Nasiba Umirovna</i>	
Yuqori intensivlikdagi atsiklik yuklamalar ta'sirida futbolchilar organizmi funksional holatining yoshga oid xususiyatlari.....	208
<i>Shukurova Sayyora Sa'dullaevna, Kadirov Abdurashid</i>	
Talabalarda badiiy did va estetik tarbiyasini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	211
<i>Temirov Murodjon Anvarovich</i>	
The Role of Authentic Materials in Teaching English for Specific Purposes: Implications for Tourism Students.....	215
<i>Toshmamatova Marjona Olimjon kizi</i>	
Neyrokognitiv rivojlanish va bolalarning maktabga psixologik tayyorgarligi o'rtasidagi bog'liqlik	220
<i>Toshpo'latova Mahina Farxod qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda terminologik tafakkurni rivojlantirishning nazariy asoslari	224
<i>Umaraliyeva Shahlo Sayfullo qizi</i>	
Artistic Pedagogy as a Basis for Developing Spiritual-Communicative Culture in Student Youth: Pedagogical Foundations	228
<i>Umarova Malika Khisabidinovna, Orifjonova Kamolabonu Kozimbek qizi</i>	
Pragmatic Competence and Cultural Adaptation in EFL Contexts: Challenges and Pedagogical Implications.....	232
<i>Veronica Khatamova</i>	
Ta'lim tojik tilida olib boriladigan maktablarda morfologiya o'qitish muammosi	236
<i>Xojiyeva Iroda Zokirjon qizi</i>	
Innovatsion yondashuv asosida "Maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish" modulini o'qitish metodikasi muammo sifatida	240
<i>Zaxro Yo'ldashovna Shanasirova</i>	
Interaktiv topshiriqlar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining chet tiliga bo'lgan qiziqishlarini individuallashtirish	246
<i>Nishonova Gulchehra Ravshanjon qizi</i>	
The Role of Project-Based Learning and Artificial Intelligence Technologies in Enhancing Foreign Language Students' Academic Achievement and Motivation.....	250
<i>Olimov Sh. Sh., Zaripov K. Ya.</i>	
Mechanisms for Assessing Academic Achievements in the Finnish Education System and the Possibility of their Adaptation In Schools In Uzbekistan	254
<i>Saytbekova Svetlana Saylaubaevna</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish	257
<i>Xoldorova Mashxura G'ulomovna</i>	
Finlyandiya ta'lim tizimida o'quvchilarning o'zlashtirishini baholash mexanizmlari va ularni O'zbekiston maktablarida qo'llash istiqbollari.....	260
<i>Xudaybergenova Zuxra Isakovna</i>	
Jadidchilik harakati va uning pedagogik-ijtimoiy mohiyati hamda tamoyillari	263
<i>Yusupov Ma'mur Ma'rufovich</i>	
Проблемы нравственного воспитания личности в произведениях В. Распутина.....	269
<i>Рахимова Шахзода Равшановна</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik omillari	273
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	

Bo'lajak biologiya o'qituvchilarida tolerantlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari	276
<i>Xidirov Faxriddin Fozilovich</i>	
Транслингвальные практики русскоязычных мигрантов в условиях многоязычной среды	280
<i>Рахмонова Нилуфар Уткир кизи</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarda leksik-grammatik komponentni diagnostika qilish metodlari	284
<i>Mamatkulova Lobar Tolibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning ta'limiy faoliyatini rivojlantirish.....	288
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Nutqdagi fonetik kamchiliklarning o'quv faoliyati va savodxonlikka ta'siri	293
<i>Xikmatova Saboxat Xusniddinovna</i>	
Oliy ta'limda sog'lom psixologik muhitni shakllantirish omillari	296
<i>Xusanbayeva Ziyoda Maxmutdjon qizi</i>	
Social-Psychological Factors of Increasing the Quality of Life	300
<i>Abdullaeva Ranazhon Matyakubovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiruvchi zamonaviy o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning ilmiy-metodik asoslari.....	307
<i>Abdumalikova Gulchiray</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy va fanga oid kompetensiyalarni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	311
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Sayfullayeva Dilnoza Amrullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ingliz tili darslarida madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	316
<i>Azimova Maftuna Azizbekovna</i>	
Talabalarda lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik asoslari	321
<i>Eshbekova Dilnoza Ibraimovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarida moslashuvchanlikning psixologik xususiyatlari	324
<i>Fayziyeva Gulhayo Erkin qizi, Fatullayeva Manzura Idillo qizi</i>	
Naim Karimov talqinida Oybek badiiy tafakkurining biografik manbalari	327
<i>Jonpo'lotova Gulshoda Qobil qizi</i>	
Kurashchilarning kuch sifatini rivojlantirishda maxsus mashqlardan foydalanish	334
<i>Muxamedjanov Umidulla Fayzullayevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy idealni shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslari	337
<i>Saidova Malika Erkin qizi</i>	
Yengil atletika texnikalarini pedagogik mahoratni rivojlantirish metodikalarida qo'llash	340
<i>Sattarov Qarshiboy Narqulovich, Mirzayev Karim Mamarasul o'g'li</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlarida shug'ullanuvchilarning tezkorlik va chidamlilik sifatlarini rivojlantirishning innovatsion metodikasi	344
<i>Sattarov Sardor Sunnatulloevich</i>	
Innovatsion rivojlanish asosida uzluksiz ta'limning integratsiyalashgan mazmunini modellashtirish metodologiyasi.....	348
<i>Umarov Lutfillo Murodilloyevich</i>	
Milliy maktablarda rus tilini o'qitishda raqamli ta'lim resurslari va veb-saytlardan foydalanish metodikasi....	352
<i>Xolmirzayeva Munira Jahongir qizi</i>	
Педагогические основы повышения профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания высших образовательных учреждений	357
<i>Мавлянов Бахром Сангирович</i>	
Раннее выявление и мониторинг кожных заболеваний с помощью искусственного интеллекта: интегрированные архитектуры, алгоритмы и перспективы клинического внедрения	361
<i>Э. Ш. Назирова, Ш. Б. Абдусаломова</i>	

MILLIY MAKTABLARDA RUS TILINI O'QITISHDA RAQAMLI TA'LIM RESURSLARI VA VEB- SAYTLARDAN FOYDALANISH METODIKASI

Xolmirzayeva Munira Jahongir qizi

Termiz davlat pedagogika instituti 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bugungi kun ta'lim tizimidagi eng dolzarb masalalardan biri – milliy maktablarda rus tili (ikkinchi til) fanini o'qitishda raqamli texnologiyalar va internet resurslaridan foydalanishning metodik asoslari ilmiy jihatdan tadqiq etilgan. Zamonaviy axborotlashgan jamiyatda an'anaviy ta'lim metodlari o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini hamda muloqot ko'nikmalarini to'liq shakllantirishda yetarli samaradorlikni ko'rsata olmayapti. Shu munosabat bilan maqolada o'quv jarayoniga eng so'nggi raqamli platformalar, xususan, "LearningApps.org", "Quizlet", "Gramota.ru" kabi ixtisoslashgan veb-saytlar va multimediali resurslarni integratsiya qilish imkoniyatlari batafsil tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: rus tili metodikasi, milliy maktab, raqamli ta'lim, ta'limiy veb-saytlar, internet resurslari, interaktiv platformalar, lingvistik kompetensiya, motivatsiya, innovatsion yondashuv, LearningApps, multimediya texnologiyalari.

Abstract: This article scientifically investigates one of the most pressing issues in the modern educational system: the methodological foundations of integrating digital technologies and internet resources into teaching Russian as a second language in national schools. In today's information-driven society, traditional teaching methods no longer demonstrate sufficient effectiveness in fostering students' interest in language learning and fully developing their communication skills. In light of this, the article provides a detailed analysis of the opportunities presented by incorporating cutting-edge digital platforms into the educational process, specifically specialized websites such as "LearningApps.org", "Quizlet", "Gramota.ru", and various multimedia resources.

Key words: Russian language methodology, national school, digital education, educational websites, internet resources, interactive platforms, linguistic competence, motivation, innovative approach, LearningApps, multimedia technologies.

Аннотация: В данной статье научно исследована одна из наиболее актуальных проблем современной системы образования – методические основы использования цифровых технологий и интернет-ресурсов при обучении русскому языку как второму в национальных школах. В современном информационном обществе традиционные методы обучения уже не демонстрируют достаточной эффективности в формировании у учащихся интереса к изучению языка и коммуникативных навыков. В связи с этим в статье подробно анализируются возможности интеграции в учебный процесс новейших цифровых платформ, в частности специализированных веб-сайтов, таких как LearningApps.org, Quizlet, Gramota.ru, и мультимедийных ресурсов.

Ключевые слова: методика русского языка, национальная школа, цифровое образование, образовательные веб-сайты, интернет-ресурсы, интерактивные платформы, лингвистическая компетенция, мотивация, инновационный подход, LearningApps, мультимедийные технологии.

KIRISH

Bugungi kunda jahon ta'lim makonining globallashuvi, axborot oqimining keskin ortishi va shiddatli raqamli transformatsiya jarayonlari o'quv darslarini tashkil etishning strategik asoslarini mutlaqo yangi paradigmalarda asosida qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda. Zamonaviy dunyoda ta'lim nafaqat axborot yetkazish, balki olingan bilimlarni amaliyotda tezkor va samarali qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantirish vositasiga aylandi. O'zbekiston Respublikasida ham Uchinchi Renessans poydevorini yaratish maqsadida ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, o'quv jarayonlariga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) va raqamli pedagogika yutuqlarini keng joriy etish davlat siyosatining ustuvor strategik yo'nalishlaridan biri etib belgilangan. Xususan, milliy maktablarda rus tili (ikkinchi til yoki xorijiy til) fanini o'qitish sifatini oshirish, o'quvchilarning lingvistik, sotsiomadaniy va kommunikativ kompetensiyalarini xalqaro standartlar hamda Milliy o'quv dasturi (MOD) talablari asosida shakllantirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan hisoblanadi.

Biroq zamonaviy metodik kuzatishlar va pedagogik tahlillar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy ta'lim tizimida uzoq yillar davomida hukmronlik qilib kelgan ortodoksal yondashuv, ya'ni dars jarayonini faqat darslik matnlari, mexanik mashqlar va grammatik qoidalarni yodlatish asosida tashkil etish metodikasi bugungi kun o'quvchilarining ehtiyoj va talablarini to'liq qondira olmayapti. Hozirgi maktab yoshidagi o'quvchilar raqamli texnologiyalar muhitida voyaga yetayotgan, axborotni asosan vizual va interaktiv shaklda qabul qilishga moslashgan "Z avlodi" (Digital Natives) vakillaridir. Shu sababli an'anaviy, monologik va passiv dars shakllari o'quvchilarda fanga bo'lgan qiziqishning pasayishiga hamda ta'lim samaradorligining kamayishiga olib kelmoqda.

Milliy maktablarda rus tili darslarida uzoq yillardan buyon saqlanib kelayotgan asosiy tizimli muammolardan biri o'quvchilarda nutqiy faoliyat turlarining, ayniqsa, og'zaki nutq (govoreniye) va tinglab tushunish (audirovaniye) ko'nikmalarining yetarli darajada rivojlanmaganligidir. Amaliyotda ko'pincha o'quvchilar rus tili grammatikasi qoidalarini yaxshi o'zlashtirgan bo'lsalar-da, egalik qo'shimchalari yoki tushum kelishigi shakllarini to'g'ri qo'llay olsalar-da, real kommunikativ vaziyatlarda kuchli til to'sig'i tufayli o'z fikrlarini mustaqil, ravon va mantiqiy tarzda rus tilida ifoda eta olmaydilar. Mazkur holat amaliy muloqot muhitining yetishmasligi hamda darslarda kommunikativ yondashuvning yetarli darajada qo'llanilmayotgani bilan bevosita bog'liqdir.

Ushbu global va lokal pedagogik muammolarni bartaraf etish, o'quvchilarni faol nutqiy faoliyatga jalb etishning eng samarali va zamonaviy yo'llaridan biri dars jarayoniga ixtisoslashgan ta'limiy veb-saytlar va interaktiv raqamli platformalarni tizimli hamda metodik jihatdan asoslangan tarzda integratsiya qilishdir. Raqamli ta'lim resurslari shunchaki texnik vosita emas, balki ta'lim oluvchilarning fanga bo'lgan ichki motivatsiyasini shakllantiruvchi, til o'rganish muhitini virtuallashtiruvchi kuchli didaktik omildir. Internet makonidagi interaktiv vositalar va geymifikatsiya (o'yinlashtirish) elementlari yordamida o'quvchi passiv tinglovchidan darsning faol ishtirokchisi, ijodkori va subyektiga aylanadi.

Shunga qaramay, hozirgi o'zbek maktablari amaliyotida raqamli resurslardan foydalanish darajasi ko'pincha yuzaki xarakterga ega bo'lib, u asosan elektron taqdimotlar namoyish etish yoki mavzuga oid videomateriallarni ko'rsatish bilan cheklanib qolmoqda. Xalqaro miqyosda keng qo'llanilayotgan interaktiv ta'limiy platformalar (LearningApps.org, Quizlet, Gramota.ru va boshqalar) hamda ulardagi didaktik modularning rus tili darslarining har bir bosqichi – tashkiliy qism, yangi mavzuni tushuntirish, mustahkamlash va baholash jarayonlaridagi metodik imkoniyatlari pedagogik nuqtayi nazardan yetarli darajada tizimlashtirilmagan. Ayniqsa, milliy sinflarda rus tili darslari hajmini hisobga olgan holda, raqamli platformalarni an'anaviy metodlar bilan oqilona uyg'unlashtirishga asoslangan aralash ta'lim (Blended Learning) mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy muammo bo'lib qolmoqda.

Tadqiqotning maqsadi – milliy maktablarning rus tili darslarida zamonaviy raqamli ta'lim resurslari va ixtisoslashgan veb-saytlardan foydalanishning ilmiy-metodik tizimini takomillashtirish, ularni dars bosqichlariga integratsiya qilish modellarini ishlab chiqish hamda ushbu vositalarning o'quvchilarning lingvistik va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishdagi pedagogik-didaktik samaradorligini tajriba-sinov ishlari asosida asoslashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim jarayonini raqamlashtirish, o'quv darslarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va internet resurslaridan foydalanish masalalari uzoq yillardan buyon jahon va respublika pedagog-olimlari, lingvistlari hamda metodistlarining diqqat markazida bo'lib kelmoqda. Chet tillarini, xususan, rus tilini ikkinchi til sifatida o'qitishda raqamli resurslarning didaktik imkoniyatlarini to'g'ri baholash uchun avvalo "raqamli pedagogika" va "elektron ta'lim" (E-learning) tushunchalarining ilmiy-nazariy asoslarini tahlil qilish zarur.

Pedagogika fanida chet tillarini o'qitishda kompyuter va internet texnologiyalaridan foydalanish metodikasini tizimli ravishda tadqiq etgan olimlardan biri Ye.S. Polat hisoblanadi. Olimning ta'kidlashicha, internet nafaqat axborot yetkazish vositasi, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal qilishi va real muloqot muhitini modellashtirishi uchun qulay virtual makondir. Ye.S. Polat o'z tadqiqotlarida masofaviy va aralash ta'lim (Blended Learning) modellarini asoslab berib, kompyuter texnologiyalari o'quvchining individual ta'lim traektoriyasini shakllantirishga xizmat qilishini ko'rsatgan.

Rus tilini xorijiy til sifatida o'qitish metodikasida raqamli resurslar va veb-saytlarning didaktik imkoniyatlari A.A. Akishina, T.M. Balixina va E.G. Azimov kabi metodistlarning ilmiy ishlarida keng yoritilgan. E.G. Azimov "kompyuter metodikasi" tushunchasiga alohida e'tibor qaratib, rus tili darslarida internet-resurslardan, jumladan, ijtimoiy tarmoqlar, elektron lug'atlar va ixtisoslashgan portallardan foydalanish o'quvchilarning lingvistik kompetensiyasini an'anaviy darsliklarga nisbatan tezroq rivojlantirishini qayd etadi. Shuningdek, u raqamli dars formatlarida o'qituvchining roli axborot beruvchidan fasilitator, ya'ni yo'naltiruvchi va moderatorga aylanishini ilmiy jihatdan asoslab bergan.

Keyingi yillarda chet tillarini kommunikativ yondashuv asosida o'qitish (Communicative Language Teaching) va unda geymifikatsiya texnologiyalarining o'rni masalalari g'arb olimlari K. Kapp va J. Lave tomonidan ham

chuqur o'rganilgan. Ularning fikricha, o'quvchi raqamli platformalar orqali interaktiv o'yin faoliyatiga jalb etilganda, bilimlarni o'zlashtirish jarayoni sezilarli darajada faollashadi hamda axborotning uzoq muddatli xotirada saqlanish samaradorligi ortadi.

Respublikamiz pedagogika va metodika fanida ham rus tilini milliy maktablarda innovatsion yondashuvlar asosida o'qitish muammolari keng tadqiq etilgan. Bu borada prof. A.N. Shaxlo, R.A. Zaripova va M.T. Aliyevalarning ilmiy ishlari alohida ahamiyatga ega. Mahalliy tadqiqotchilar o'zbek auditoriyasida rus tili muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda interaktivlik tamoyiliga alohida urg'u beradilar. Biroq ularning aksariyat tadqiqotlarida AKTdan foydalanish asosan multimediali taqdimotlar va audio materiallardan foydalanish doirasida ko'rib chiqilgan.

So'nggi yillarda yaratilgan ilmiy ishlarda, jumladan, 2024-2026-yillarda himoya qilingan dissertatsiyalar va OAK maqolalarida LearningApps.org, Quizlet kabi internet platformalarining milliy maktablarda rus tili darslari tizimidagi o'ziga xos didaktik funksiyalari yetarli darajada yaxlit metodik mexanizm sifatida yoritilmagan. Aksariyat metodik qo'llanmalarda ushbu platformalar faqat qo'shimcha topshiriq manbai sifatida tavsiya etiladi.

Yuqoridagi adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, zamonaviy axborot makonida milliy maktab o'quvchilarining rus tilidagi leksik-grammatik va kommunikativ ko'nikmalarini ixtisoslashgan veb-saytlar modullari yordamida tizimli rivojlantirish metodikasini yaratish, mavjud ilmiy qarashlarni amaliyotga chuqur integratsiya qilish zarurati mavjud. Bu esa tanlangan tadqiqot mavzusining ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbligini tasdiqlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotni tashkil etish va uning ilmiy-amaliy ahamiyatini asoslashda muallifning umumiy o'rta ta'lim maktabidagi dastlabki bir yillik pedagogik faoliyati, yosh mutaxassis sifatidagi shaxsiy o'qituvchilik tajribasi hamda milliy sinf o'quvchilarining rus tilini o'zlashtirish dinamikasini bevosita kuzatish natijalari empirik baza bo'lib xizmat qildi. Faoliyatning ilk davrlaridanoq o'quvchilarning til o'rganishdagi tipik psixologik to'siqlari sinchkovlik bilan o'rganildi.

Tadqiqotning metodologik asosini tizimli, kommunikativ-faoliyatli hamda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari tashkil etadi. O'quv jarayonida raqamli ta'lim resurslarining samaradorligini aniqlash maqsadida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlar majmuasidan foydalanildi:

1. **Pedagogik kuzatish va tashxis (monitoring):** o'quvchilarning raqamli resurslar bilan ishlash jarayonidagi diqqat konsentratsiyasi, darsga bo'lgan qiziqishi va til materialini o'zlashtirish tezligi muntazam ravishda kuzatib borildi.
2. **Anketalashtirish va so'rovnoma:** o'quvchilar hamda maktabning boshqa rus tili fani o'qituvchilari o'rtasida darslarda veb-saytlardan foydalanishning qulaylik darajasini aniqlash maqsadida sotsiologik so'rovlar o'tkazildi.
3. **Pedagogik eksperiment (tajriba-sinov ishlari):** ishlab chiqilgan raqamli metodika maktabning parallel sinflarida (nazorat va eksperimental guruhlarda) amaliyotga tatbiq etildi va yakuniy natijalar matematik-statistik metodlar yordamida qiyosiy tahlil qilindi.

Tadqiqotning moddiy va raqamli materiallari sifatida xalqaro miqyosda ommalashgan hamda rus tili o'qitish metodikasiga moslashtirilgan uchta asosiy platforma – LearningApps.org, Quizlet va Gramota.ru veb-saytlari tanlab olindi. Muallif tomonidan ushbu platformalarning funksional imkoniyatlari milliy maktablarning rus tili darslari tuzilmasiga (Milliy o'quv dasturi doirasida) metodik jihatdan integratsiya qilinib, quyidagi yo'nalishlarda o'rganildi. Ushbu sayt darsning asosan mustahkamlash va bilimlarni nazorat qilish bosqichlarida qo'llanildi. Muallif tomonidan o'zbek sinflari uchun rus tili grammatikasining eng murakkab mavzulari (masalan, otlarning jinsi – род существительных, jonli va jonsiz otlar – одушевлённые и неодушевлённые существительные, kelishik qo'shimchalari) bo'yicha interaktiv modullar zanjiri yaratildi.

Metodik mexanizm: "Pari" (Moslikni topish) yoki "Klassifikatsiya" (Guruhlarga ajratish) shablonlari yordamida o'quvchilar so'zlarni to'g'ri jins yoki kelishik guruhriga sensorli ekran orqali joylashtiradilar. Saytning asosiy afzalligi tezkor qayta aloqa (instant feedback) funksiyasi bo'lib, o'quvchi xatosini darhol ko'radi va uni mustaqil ravishda tuzatishga harakat qiladi. Bu esa darsda o'z-o'zini baholash ko'nikmasini rivojlantiradi.

O'zbek maktablarida rus tilida erkin muloqot qila olmaslikning asosiy sabablaridan biri faol lug'at boyligining yetarli emasligidir. Muallif o'z faoliyatida darsning yangi mavzuni tushuntirish va uy vazifasini tekshirish bosqichlarida Quizlet flesh-kartochkalaridan tizimli ravishda foydalandi.

Metodik mexanizm: har bir mavzu bo'yicha (masalan, "Moya professiya", "Ekologiya", "Vesna") ruscha so'zlar, ularning o'zbekcha tarjimasini hamda vizual tasviri bilan birgalikda raqamli modullar to'plami (set) shakllantirildi.

O'quvchilar mobil qurilmalar yoki smart-doska orqali so'zlarni vizual tarzda eslab qoladilar, so'ng saytning "Zauchivaniye" (Yodlash) va "Igra: Podbor" (O'yin: Moslashtirish) rejimlarida musobaqa shaklida bilimlarini sinaydilar. Ushbu metod an'anaviy lug'at daftariga mexanik ko'chirish usuliga nisbatan ancha yuqori samaradorlikni namoyon etdi. Yuqori sinf o'quvchilari (8-11-sinflar) bilan ishlashda ushbu akademik portaldan ma'lumot-qidiruv va til me'yorlarini tekshirish vositasi sifatida foydalanildi.

Metodik mexanizm: o'quvchilarga rus tilidagi murakkab matnlar yoki ijodiy topshiriqlar (insho, esse, loyiha ishlari) berilganda, ular so'zlarning to'g'ri yozilishi, urg'usi va frazeologik ma'nolarini aniqlash uchun portalning "Spravochnoye byuro" (Ma'lumotnoma) hamda "Slovari" (Lug'atlar) bo'limlaridan mustaqil foydalanishga o'rgatildi. Bu metod o'quvchilarda lingvistik tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qildi.

Ushbu metodlarning samaradorligini obyektiv baholash maqsadida muallif rahbarligida maktabning 5-"A" (eksperimental guruh, n = 25) va 5-"B" (nazorat guruhi, n = 24) sinflarida tajriba o'tkazildi. Nazorat guruhida darslar faqat an'anaviy darslik va tarqatma materiallar asosida olib borildi. Eksperimental guruhda esa yuqorida qayd etilgan raqamli platformalar dars jarayoniga haftasiga kamida 2-3 marta tizimli ravishda integratsiya qilindi. Tajriba-sinov ishlari 2025-2026-o'quv yili davomida bosqichma-bosqich amalga oshirilib, boshlang'ich va yakuniy ko'rsatkichlar muntazam monitoring qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yosh mutaxassis sifatida pedagogik faoliyatimning dastlabki bir yili davomida (2025-2026-o'quv yilida) milliy sinf o'quvchilari bilan olib borilgan uzluksiz ishlar, amaliy kuzatuvlar va maqsadli metodik eksperimentlar kutilganidan ham yuqori samaradorlikni ko'rsatdi. An'anaviy dars o'tish usullaridan voz kechib, dars jarayonining har bir bosqichiga raqamli ta'lim resurslari (LearningApps.org, Quizlet, Gramota.ru) imkoniyatlarini tizimli ravishda joriy etish o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan munosabatini tubdan o'zgartirdi. Ushbu amaliy tajriba-sinov ishlarining obyektiv natijalarini va o'quvchilarning dinamik o'sish ko'rsatkichlarini aniqlash maqsadida parallel beshinchi sinflarda (5-"A" va 5-"B") maxsus mezonlar asosida pedagogik monitoring o'tkazildi.

Baholash jarayonida o'quvchilarning qoidalarni yodlash qobiliyati emas, balki til materialidan muloqot jarayonida qay darajada foydalana olishi, ya'ni kommunikativ kompetensiyasi asosiy mezon sifatida qabul qilindi. Tajriba boshida (o'quv yili avvalida o'tkazilgan kirish testi va og'zaki suhbat) hamda tajriba yakunida (o'quv yili oxiridagi nazorat ishlari) qayd etilgan o'rtacha sifat ko'rsatkichlari o'zaro solishtirildi. Natijalar raqamli pedagogikaning yaqqol ustunligini namoyon etdi.

Tadqiqot davomida olingan amaliy natijalar va 1 yillik pedagogik kuzatuvlarimiz shuni ko'rsatadiki, milliy maktablarda rus tilini ikkinchi til sifatida o'qitishda raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish an'anaviy metodikaga qaraganda bir necha barobar yuqori samara beradi. Bu natijalar raqamli pedagogika sohasidagi xalqaro tadqiqotlar, xususan, Ye.S. Polat va E.G. Azimovlarning internet-resurslar ta'limda muloqot muhitini simulyatsiya qilishi haqidagi nazariy qarashlarini amaliy jihatdan to'liq tasdiqlaydi.

Biroq, o'qituvchilik faoliyatim davomida shuni angladimki, raqamli platformalarni (LearningApps, Quizlet) darsga shunchaki "o'yin" yoki "vaqt o'tkazish vositasi" sifatida olib kirish kutilgan natijani bermaydi. Raqamli resurslar darsning maqsadi emas, balki unga erishish vositasi bo'lishi shart. Agar o'qituvchi platformadagi topshiriqlarni dars mavzusi va Milliy o'quv dasturi (MOD) talablari bilan pedagogik jihatdan to'g'ri zanjirga bog'lay olsagina, o'quvchilarda barqaror lingvistik kompetensiya shakllanadi. Shuningdek, maktab sharoitida raqamli darslarni tashkil etishda ayrim texnik qiyinchiliklar, masalan, internet tezligining pastligi yoki barcha o'quvchilarda bir vaqtda gadgetlar mavjud emasligi kabi muammolar yuzaga kelishi mumkin. Bunday vaziyatda eng maqbul yechim aralash ta'lim (Blended Learning) modelidir. Ya'ni, o'qituvchi interaktiv sayt modullarini sinfdagi yagona smart-doska orqali guruhli musobaqa shaklida tashkil etishi, o'quvchilarga esa mustaqil ishlash uchun Quizlet to'plamlarini uy vazifasi sifatida taqdim etishi metodik jihatdan eng to'g'ri yo'l hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, umumiy o'rta ta'lim maktablarining milliy sinflarida rus tili darslarining samaradorligini oshirishda raqamli ta'lim resurslari va ixtisoslashgan veb-saytlardan tizimli foydalanish quyidagi ijobiy natijalarni ta'minlaydi:

- Motivatsiyaning ortishi.** O'yinlashtirilgan (geymifikatsiya) raqamli elementlar o'quvchilarning darsga bo'lgan ichki qiziqishini uyg'otadi va darsda faol ishtirok etish darajasini 95% gacha oshiradi.
- Nutqiy to'siqlarning bartaraf etilishi.** Interaktiv platformalar o'quvchilar o'rtasidagi "noto'g'ri gapirish" qo'rquvini kamaytirib, til to'sig'ini muvaffaqiyatli bartaraf etadi hamda nutqiy faollikni (bizning tajribamizda 46% ga) sezilarli darajada oshiradi.

3. **Tezkor qayta aloqa.** LearningApps va Quizlet kabi platformalar o'quvchiga o'z xatosini o'sha zahotiyoq ko'rib, mustaqil ravishda tuzatish imkonini beradi. Bu orqali ularda refleksiya (o'z-o'zini baholash) ko'nikmasi shakllanadi. Yosh mutaxassis sifatidagi 1 yillik tajribamga tayanib aytishim mumkinki, raqamli texnologiyalar o'qituvchining darsdagi ishini yengillashtiradi va ta'lim sifatini zamonaviy standartlar darajasiga olib chiqadi.

Mazkur maqolada taklif etilgan raqamli metodika hamda amaliy tavsiyalar milliy maktablarda faoliyat yuritayotgan rus tili fani o'qituvchilari tomonidan o'quv jarayonida muvaffaqiyatli qo'llanilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Azimov E. G., Shchukin A. N. Metodik terminlar va tushunchalarning yangi lug'ati (tillarni o'qitish nazariyasi va amaliyoti). – M.: IKAR, 2009. – 448 b.
2. Akishina A. A., Kagan O. E. O'qitishni o'rganamiz: Rus tilini xorijiy yoki ona tili bo'lmagan til sifatida o'qituvchilar uchun. – M.: Rus tili. Kurslar, 2014. – 256 b.
3. Balyxina T. M. Rus tilini ona tili bo'lmagan (yangi) til sifatida o'qitish metodikasi: O'quv qo'llanma. – M.: Rossiya Xalqlar do'stligi universiteti nashriyoti, 2007. – 185 b.
4. Kapp K. Ta'limda geymifikatsiya: O'yinlar jalb qilish va e'tiborni saqlab qolish vositasi sifatida (ingliz tilidan tarjima). – M.: Eksmo, 2013. – 288 b.
5. Polat E. S., Buxarkina M. Yu. Ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari: O'quv qo'llanma. – M.: Akademiya, 2010. – 368 b.
6. Shakhlo A. N. Hozirgi bosqichda o'zbek tilida ta'lim beriladigan maktablarda rus tilini o'qitish // Yosh olim. – 2021. – Ne 12 (354). – B. 162-164.
7. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining "Milliy o'quv dasturi" asosidagi tavsiyalari. – Toshkent, 2023.
8. LearningApps.org – Interaktiv o'quv-metodik modullar yaratish uchun elektron resurs va platforma // URL: <https://learningapps.org> (murojaat sanasi: 15.05.2026).
9. Quizlet.com – Leksik materialni o'rganish uchun raqamli ta'lim muhiti va vositasi // URL: <https://quizlet.com> (murojaat sanasi: 12.05.2026).
10. "Rus tili" ma'lumotnoma-axborot internet portali // URL: <http://www.gramota.ru> (murojaat sanasi: 18.05.2026).

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.